

د IRC لاره

شفافیتشفافیت | حساب ورکونه | خدمت

زمونږ د مسلکي
چلند معیارونه

1	..... د رهبری پیغام
2	..... زموڼر ارزښتونه
2	..... لارښود اصول
3	..... ددغه قانون په پلي کولو کې زموږ گډ مسولیتونه
4	..... خپلوهمکارانو ته زموږ ژمني
6	..... خپلو گټه اخیستونکو ته زموږ ژمني
8	..... خپلو بسپنه ورکونکو ته زموږ ژمني
10	..... خپلو سپلونکو (عرضه کونکو) ته زموږ ژمني
12	..... خپلو شریکانو ته زموږ ژمني
14	..... خپلي ادارې ته زموږ ژمني
16	..... ټولني ته زموږ ژمني
18	..... مرسته تر لاسه کول
18	..... څنگه اخلاقي ستونزې په گوته کړو
18	..... دغږ پورته کولو لپاره ستاسې مسولیت
19	..... د اندېښنو او چټولو لارې چارې
20	..... څرنگه خپلي اندېښنې اوچتی کړو
21	..... د اخلاقیاتو او اطاعت تبلیغوني اړیکه
21	..... نوم نه څرگندول او محرمیت
22	..... د غچ اخیستنې ضد پالیسي
22	..... ځواب ورکونه
23	..... تطبیق

د رهبري پیغام

همکارانو:

زه خوشحاله یم چې له تاسې سره د آی آر سي کرنلاره شریکوم آی آر سي کرنلاره زموږ د مسلکي چلند معیارونه.

د آی آر سي کرنلاره له اوږدې مودې راهیسې زموږ کړندود پاتې شوی، چې زموږ درې بنسټیز ارزښتونه **روڼتیا، خدمت او حساب ورکونه** او ټولې اړونده کړنې له دې نه سرچینه اخلي تعریفوي. دغه ارزښتونه او کړنې په ټوله نړۍ کې د آی آر سي کارکوونکي سره یو ځای کوي او زموږ پروگرامونه په کلک ډول د گټه اخیستونکو د بنیگني پهموڅه او د بسپنه ورکونکو غوښتنې د سرچینو لارښوونې سره سم هم په پام کې ونیسي.

د دغه سند موخه د ډاډ ترلاسه کول دي ترڅو موږ خپل کار د هغو اخلاقي او معنوي اصولو سره سم چې زموږ بشردوستانه غږ څخه ملاتړ کوي ترسره کړو. پالیسي په یوازې توگه کافي نه گڼل کېږي ترڅو عملي گامونه اوچت نه شي. له همدې امله اصول د عملي اقداماتو په گډون چې تاسې یې د آی آر سي کرنلارې تعقیبولو لپاره اوچتولای شئ او د هغو اندېښنو مثالونو ته چې د ورغبرگون لپاره جوړ شوي، پراخه شوي بڼه ده.

اصول څخه موخه د هرې ستونزې په اړه ستاسې ماهرول نه دی، بلکې موخه یې د خطراتو گټه کول، لارښوونې ترلاسه کول، او په بڼه ټاکنه کې مرسته کول دي. موږ باید په دوامداره توگه د پالیسي او کړنو ترمنځ واټن په اړه خبراوسو او ددغې واټن د له منځه وړلو لپاره کار وکړو. دغه سند د ټولو کارکوونکو لپاره جوړ شوی، د دې سربیره باید له ، بسپنه ورکونکو، او نورو ملاتړ کوونکو سره هم شریک شي ترڅو هغوی هم هغه معیارونه چې موږ ورته ژمن یو وگوري.

مهربانې وکړی مونږسره د آی آر سي کرنلارې منلو ژمنی ته، د آی آر سي ارزښتونو د پرمختیا لپاره او هر هغه څه کې چې موږ یې ترسره کوو سره یو ځای شئ

په درنښت،

ډېوېډ میلیبند (David Miliband)
رییس او اجرایوي مشر

زموږ ارزښتونه

رونټيا

موږ دخپلو ګټه اخيستونکو، همکارانو، بسپنه ورکونکو او هغو ټولنو سره چې زموږ څخه اغيزمن کيږي، پرانيستی، ريښتيني اوبوري يو.

حساب ورکونه

موږ په انفرادي او ډله بيزه توګه د خپل چلند، کړنو او پايلو پر وړاندې حساب ورکونکي يو.

خدمت

موږ د هغو خلکو پر وړاندې چې موږ ورته خدمتونه وړاندې کوو او د هغو بسپنه ورکونکو پر وړاندې چې زموږ د خدمت جوګه دي، مسوول يو.

لارښود اصول

موږ دغه کړنود د نړيوال سره صليب او سرې مياشتې خوځښت او د ناورين په له منځه وړلو کې په غيردولتي موسسو کې ټاييدوو. موږ ته د انسانيت، بې پرېتوب، بې طرفۍ او خپلواکۍ چې اصلي بشري اصول ياديري په هکله لارښوونه شوي. لکه:

● ناورين ته زموږ د غبرګون اصلي هڅونه د ټولني تر ټولو زيانمنو شوو غړو تر منځ د بشري ستونزو راکمول دي. هر چيري چې اړتيا وي موږ دخپلو بشري مرستو رسوولو مسوليت پيژنو؛

● زموږ مرستي د نژاد، عقيدې يا د ترلاسه کونکي مليت او نورو منفي تبعيضونو پرته رسوول کيږي د مرستو لومړيتوبونه د اړتيا پر بنسټ محاسبه کيږي؛

● زموږ مرستي د نورو ځانګړو سياسي يا مذهبي موخو لپاره نه کارول کيږي او نه موږ د ځانګړي سياسي يا مذهبي عقيدې پرمختګ يا منلو لپاره د مرستې ژمنه، استوګنه يا وپشنه ترسره کوو؛ او

● موږ بايد هڅه وکړو چې د حکومت د پاليسۍ د وسيلې په توګه چلند ونه کړو. موږ به هيڅکله ځانته اجازه ورکړو چې حکومت يا نورو ادارو لپاره چې له بشريت پرته نوري موخي لري سياسي، پوځي يا اقتصادي حساس معلومات ټول کړو.

موږ همداراز له ملګرو ملتونو (UN) سره ګډ بشري حقونه منو او پلي کوو. د بشري حقونو نړيواله اعلاميه، د ماشومانو د حقونو تړون، او د جنسي سرغړونې او ناوړه ګټه اخيستونکو اړوند د ملګرو ملتونو عمومي منشي رسمي بيانیه.

زموږ گډ مسولیت دغه اصولو پلي کول دي

ددغه اصل پلي کول د هغو ټولو کسانو چي د آی آر سي د ماموریت پرمخ بيولو کي شامل دي گډ مسولیت دی. دا د آی آر سي په ټولوريسانو، مديرانو، کارکوونکو، کارزده کوونکو، رضاکارانو، هڅونکی کارکوونکو او هغو چي د آی آر سي په استازیتوب کار کوي، پلي کيږي.

فردی مسولیتونه

تاسي مسول باست چي د چلند له هغو معیارونو څخه ځان خبر کړئ چي ستاسي پر دندې پلي کيږي. تاسي به خپله برخه ترسره کړئ کله چي:

- **باخبر شی** د چلند د معیارونو په اړه چي ستاسوپه وظیفه او د اخلاقو او اطاعت په روزنيزو غونډوکي کيږي.
- **لارښوونه ولټوی** او له نورو سره مشوره کوی کله چي د ځانگړی عمل لاره درته ناڅرگند وي.
- **د ټولو هغو فشارونو پر وړاندې کلک ودریدل** او مقاومت بنودل چي زموږ معیارونه گواښي یا موخي ته رسيدو لپاره اخلاق په پام کي نه نیول کيږي.
- **اندېښنی اوچتول** کله چي بعضی شيان سم نه بریښي.

د مدیر مسولیتونه

که چيري تاسي نورخلک مدیریت او یا څارئ، تاسي ته باوري مسولیت درکړل شوی دی. ددغه باور ساتلو لپاره، تاسي باید تل:

- **د بی پرې رهبري وکړی** او د نورو لپاره یو ښه نمونه اوسئ.
- **د آی آر سي معیارونو اړوند پوهاوی اوچت** او ډاډ تر لاسه کړی چي کوم کسان په هغه پوهه او سرچینو سمبال دي چي دوی ورته د رعایت کولو لپاره اړتیا لري
- **د هغو کسانو چلند وڅاری** چي ستاسي تر سرپرستی لاندې دي او د هغو فعالیتونو مسولیت په غاړه اخیستل چي ستاسي تر سرپرستی لاندې ترسره کيږي.
- **هر هغه چاته خواب وپونکی** و اوسئ چي داخلاق یا اطاعت په هکله اندېښنه راپورته کوي او ډاډ تر لاسه کړی چي ستونزې په مناسبه او سمه توگه حل کيږي.

خپلو همکارانو ته زموږ ژمنې

آی آر سي ژمنه ده چې ټولو کارکوونکو لپاره د منصب او موقعیت په پام کې نیولو پرته، خوندي او داسې کاري چاپیریال رامنځته کړي چې د کارکوونکو هوساینې، انعطاف منل، روغتیا او تولید ته پرمختګ ورکړي.

تاسې د آی آر سي کرنلاره هغه مهال نافذوئ کله چې:

- ✓ د ټولو همکارانو سره په عزت او احترام چلند کوی.
- ✓ د کارکوونکو په هکله پرېکړې د یو کس د وړتیا او استعداد په پام کې نیولو سره وکړئ، نه د شخصي ځانګړتیاو پر بنسټ چې د دندې تر او نه لری.
- ✓ د کسانو حقونو ته درناوی کوی.
- ✓ د معلولیت او ځانګړې اړتیاوو لرونکو کسانو ته مناسب استوګنځای برابر کړئ.
- ✓ هر ډول شخړه یا قدرت څخه ناوړه ګټه اخیستل رد کوی.
- ✓ د خونديتوب او امنیتي اندېښنو څخه باخبره پاتې کیدل، سیمه ییز امنیتي پورتوکول تعقیبول، او د هر هغه کار چې خوندي نه دی مخه نیول.
- ✓ د شخصي معلوماتو حریمیت خوندي ساتل.

د لاندې مسایلو څخه ډډه وکړئ:

- ✗ د کار سره نا اړونده فکتورونو پر بنسټ د خلکو په اړه قضاوت کول.
- ✗ بد رنگ توکي، توهین آمیزه تبصرې، ناخوښ برېښنالیک، یا څرګند جنسي انځورونه.
- ✗ د الکولو یا نورو غیر قانوني توکو د استفادې په وخت کې کار کول.
- ✗ د شخصي معلوماتو په ګډون د کارکوونکو نامناسب معلومات افشا کول.

تاسې باید د لاندې مسایلو په اړه راپور ورکړئ:

- ▲ نا بیره، نامناسب یا بی احترامانه جنسي پرمختللی خورونه.
- ▲ خورونې، پوهیدلې ګواښونه، ډار، طرفداري، محرومیت، ژبنی یا فزیکي شخړې.
- ▲ هغه حالات چې د کارکوونکو خونديتوب، امنیت او هوساینه ګواښي.
- ▲ له خلکو سره د نژاد، مذهب، جنسیت، جنسیتي هویت، جنسي اړیکې، معلولیت، بوداوالی حالت یا نورو ځانګړنو پر بنسټ چې د قانون له لوري خونديتوب ورکړل شوی شخړه کول.

پوښتنه: زه ځینې وخت د خپل یوه همکار خبرې اورم چې د یوې میرمنې په اړه چې له موږ سره کار کوي ډېر بې احترامانه خبرې کوي. نوموړی دغه کار یوازې هغه مهال کوي چې شاوخوا ښځې نه وي، او هغه یوازې ټوکې جوړوي، خو دغه کار ډېر ځله تکراروي. دغه کار ما نارامه کوي. زه باید څه وکړم؟

ځواب: که له دې کار سره د ارامې احساس کوئ، نو هغه کس ګوښه کړئ او ورته ووايست چې تاسې داسې احساس کوئ چې د هغه خبرې مضرې دي. که له دې کار سره د خونديتوب احساس نه کوئ، او یا که چیرې هغه ستاسې له خبرو وروسته هم خپل چلند نه بدلوي، هغه پروسه چې د اصل «مرسته ترلاسه کړئ» برخه کې تشریح شوي تعقیب کړئ.

پوښتنه: تیره اوونۍ، زموږ مدیرې له موږ څخه وغوښتل چې یوه ځانګړې موقعیت څخه ساحوي کتنه وکړو. کله چې ما هغې ته وویل چې د امنیت ځانګړې دغه ساحه د امنیتي اندېښنو له امله محدوده اعلان کړي، نو هغې وړاندیز وکړ چې په هر حالت کې باید هلته ولاړ شو ځکه چې هلته ګټه اخیستونکي موږ ته اړتیا لري. زه باید څه وکړم؟

ځواب: زموږ د کارکوونکو خونديتوب لومړیتوب دی، او د امنیت ځانګړې دغه خبرې ته په پاملرنې سیمه ییز پروتوکول جوړوي. که چیرې د خونديتوب معیارونو په تړاو فشار احساسوئ، هغه پروسه چې د قانون «مرسته ترلاسه کړئ» برخه کې تشریح شوي تعقیب کړئ.

د آی آر سي اړوند پالیسي او لارښود:

- د مساوي کاريفرصتونو پالیسي
- د خوروني څخه د خالي کاري چاپیریال پالیسي
- د استوګنې پالیسي
- په کاري ساحه کې د موادو کارولو پالیسي
- په کاري ساحه کې د شخړې پالیسي
- د آی آر سي د نړیوال خونديتوب او امنیت پالیسي
- د محرمیت پالیسي
- د امنیت او خونديتوب پروتوکولونه

د گټه اخیستونکو لپاره زموږ ژمنې

آی آر سي هغو خلکو سره چې ژوند او معیشت یې د جگړې یا ناوړین له امله له منځه تللی وي د ژوندي پاتې کېدو، غوره کېدو او خپل راتلونکي کنترول ترلاسه کولو لپاره مرسته کوي. دا زموږ د ژمنې غوښتنه ده چې د نورو ښیځنو او مهم بشري رول ترسره کولو کې چې موږ ته راسپارل شوی په احترام عمل وکړو.

تاسې د آی آر سي کرنلاره هغه مهال نافذوئ کله چې:

- ✓ د هغوی چې موږ یې چوپړ کې یو د حیثیت، ارزښتونو، تاریخ، مذهب او کلتور درناوی کول.
- ✓ گټه اخیستونکي د اړتیا او پروگرام ځانگړنو له نظره د نژاد، عقیدې، ملیت او نورو توپيرونو په پام کې نیولو پرته انتخاب کړئ
- ✓ د جنسي سرغړونې او بشري قاچاق فعالیتونو په ګډون گټه اخیستونکي له هر ډول ناوړه گټه اخیستني څخه وژغورئ.
- ✓ د ماشومانو خونديتوب ته ځانگړې پاملرنه وکړئ.
- ✓ د معلوماتو خونديتوب پروتوکول له مخې محرمانه ته درناوی وکړئ، او د گټه اخیستونکو اړوند شخصي معلومات د تمویلونکو قوانینو سره سم د پیژندنې اړتیا پر بنسټ شریک کړئ.
- ✓ گټه اخیستونکي د باوقاره انسان په توګه د آی آر سي اړیکو کې کارول کېدونکي هر تصویر کې مجسم کړئ، او یوازې د هغو کسانو چې باخبره رضایت یې ښودلی وي تصویرونه وکاروئ.
- ✓ ډاډ ترلاسه کړئ چې د آی آر سي څیړنې چې بشري موضوع لري له پیل څخه وړاندې په مناسب ډول تایید شوی.

تاسې باید له لاندې مسایلو څخه ډډه وکړئ:

- ✗ د داسې گټه اخیستونکو ګمارل چې په شخصي ظرفیت د آی آر سي کارکوونکو لپاره کار وکړي (د بیلګې په توګه، د کورني کارکوونکو په توګه).
- ✗ د گټه اخیستونکو په وړاندې هر ډول د ډارولو، سپکاوی کولو، تحقیرولو یا مضر چلند کې ښکېل کېدل.
- ✗ گټه اخیستونکو ته فزیکي سزا ورکول یا تادیب کول.
- ✗ د هر عمر گټه اخیستونکي سره هر ډول جنسي فعالیت یا نژدېوالی.
- ✗ معاملاتي جنسي اړیکې خو د سیمه ییزو قوانینو پرته چې شاید ددې اجازه ورکړي.
- ✗ گټه اخیستونکي په زوره د مرستې توکي خرڅولو یا پرېښودلو ته هڅول.

تاسې باید د لاندې مسایلو په اړه راپور ورکړئ:

- ▲ په هره بڼه له گټه اخیستونکي څخه ناوړه گټه اخیستنې.
- ▲ د گټه اخیستونکو شاملولو یا خارجولو لپاره فاسدي او متعصبې پرېکړې.
- ▲ د بشري مرستو رسولو کې د قدرت یا واک څخه ناوړه گټه اخیستل.
- ▲ په نامناسب ډول د گټه اخیستونکو اړوند د محرمو معلوماتو افشا کول.

پوښتنه: زه خوښوم چې د مهاجرينو سوداگرۍ څخه ملاتړ وکړم نو له همدې امله زه د خپل يو گټه اخيستونکي کورنۍ کې دننه د ماشوم ساتنه کوم. ايا دا صحيح دی؟

ځواب: په عادي ډول د کارکوونکو لپاره د منلو وړ ده چې که وغواړي قانوني سوداگرۍ څخه چې گټه اخيستونکي يې څښتن وي ملاتړ وکړي. خو بيا هم، شرايط/بڼې چې د آی آر سي کارکوونکو ته وړاندې شوي بايد هغو ته ورته وي چې په پراخه کچه عامه خلکو ته وړاندې شوي دي.

پوښتنه: زه پوهيرم چې گټه اخيستونکي د مهاجرت حالت ترلاسه کولو لپاره غلط معلومات کاروي. کله چې هغه د مهاجرت په شرايطو برابر نه وي، زه پوهيرم چې هغه خپل کور کې له سختو حالاتو څخه تېښتي. ايا زه بايد څه ووايم؟

ځواب: هو، تاسې بايد څرنگه چې د قانون «مرسته ترلاسه کړئ» برخې کې ويل شوي خپلې اندېښنې شريکې کړئ. په داسې حال کې چې «له بل نظره کتل» وسوسه کوونکې ښکاري، دا به د ترسره کولو لپاره سمه نه وي.

پوښتنه: تيره اوونۍ مور په ساحوي سفر تللي وو، شپه مو له کور څخه لرې تيره کړه. زه په دې باور يم او ددې باور لپاره ښه دليل لرم چې زما يو همکار د سفر پر مهال يوه بد کاره وگومارله. زه بايد څه وکړم؟

ځواب: دا به د آی آر سي له معيارونو سرغړونه وي، او تاسې بايد څرنگه چې د قانون «مرسته ترلاسه کړئ» برخې کې ويل شوي خپلې اندېښنې شريکې کړئ.

نورې مطالعې:

- ناورين اوارولو کې د نړيوال سره صليب او سرې مياشتې خوځښت او نورو غير دولتي موسسو لپاره کړندود
- ملگري ملتونه (U.N) د بشري حقونو نړيواله اعلاميه، د ماشومانو د حقونو تړون
- ملگري ملتونه (U.N) د گټه اخيستونکو له جنسيتي سرغړونې او ناوړه گټه اخيستني څخه خونديتوب اړوند د ملگري ملتونو د عمومي منشي رسمي بيانیه.

د آی آر سي اړوند پاليسي او لارښود:

- د گټه اخيستونکو له سرغړونې او ناوړه گټه اخيستني څخه د خونديتوب پاليسي
- د ماشوم خونديتوب پاليسي
- د انسانانو د قاچاق سره د مبارزې پاليسي
- د محرميت پاليسي
- د ازادو معلوماتو پاليسي
- د څيړونکو لپاره د کرنلاري لارښونې ادارې بياکتني پلاوی

خپلو تمویلونکو ته زموږ ژمنې

زموږ تمویلونکي هغه سرچینې چې زموږ کار ممکن کوي وړاندې کوي، او باید ددغو سرچینو د لارښوونو په وړاندې مسولیت ولرو. موږ لاندینو شرایطو او مقرراتو ته چې ادارې تمویلونکو له خوا طرحه شوي، او همداراز د ټولو هغو تمویلونکو غوښتنو ته چې بودیجه یې موږ سره د ګټه اخیستونکو د کافي او اغیزمن خدمت کولو په موخه راکړې ژمن یو.

تاسې د آی آر سي کړنلاره هغه مهال نافذوئ کله چې تاسې لاندې مسایل په پام کې ونیسئ:

- ✓ د تمویلونکو د قوانینو پوهیدل چې پر فعالیت او مسولیت پورې اړه لري.
- ✓ ډاډ ترلاسه کول چې مهالوېش، د لګښت راپورونه، انحلال څخه مخنیوی او نور مالي اسناد کره دي.
- ✓ هغه همکاران انتخابول چې ګټه اخیستونکو ته د غوره پایلو وړاندې کولو وړتیا ولري او کار یې د تمویلونکو قوانینو سره په مناسبه توګه څارل.
- ✓ د ادارې تمویلونکو محرم او ملکیتي معلومات او د نورو کسانو شخصي معلوماتو محرمیت خوندي ساتل.
- ✓ د تمویلونکي په راپور شوو معلوماتو کې هر ډول تیروتنې څخه خبر ورکول او د روښتیا هڅه کول.
- ✓ مرستې لیکل، بودیجه ټولول، غوښتنه او بازار موندنې فعالیتونه په ریښتینوالي او روښتیا له ټولو پلي کیدونکو قوانینو سره سم ترسره کول.
- ✓ ټولو بیانیو کې د آی آر سي او فعالیت په اړه یې صادق پاتې کیدل.

تاسې باید له لاندې مسایلو څخه ډډه وکړئ:

- ✗ د مرستې اړتیاو سره نه مطابقت یا د بودیجې نامناسبه کارونه.
- ✗ د غلطو معلومات او هڅو، لګښت یا ارزښت راپور ورکول.
- ✗ د تمویلونکي له تایید پرته د شته مرستې بودیجه د نورو مرستو د لګښت پوره کولو لپاره کارول.
- ✗ د پروګرام اړتیاوو، لګښتونو، ډګټه اخیستونکو شمیر او پایلو کې مبالغه او تحریف کول.
- ✗ په انتخاب کې لاسوهنه، په غیر مجاز ډول د سیمه ییزو همکارانو استعمال یا ناسمه څارنه.
- ✗ د خپلې ادارې په پرتله د بلې ادارې د خدمتونو ادعاوې تخریبول.
- ✗ د تمویلونکو په استازیتوب د بشري موخو څخه پرته د نورو موخو لپاره لکه حساس سیاسي، پوځي او اقتصادي معلومات راټولول.
- ✗ له تمویلونکو څخه هغه ډالۍ منل چې له غیر قانوني، جرمي یا درغلیز فعالیت څخه ترلاسه شوی وي.

تاسې باید د لاندې مسایلو په اړه راپور ورکړئ:

- ▲ د وخت، د ارزښت او لګښت د غلطې راپور.
- ▲ د ګټه اخیستونکو په راجسټریشن کې درغلي.
- ▲ غلا یا د مرستې یا سرچینو توپیر.
- ▲ د بودیجې زیاتولو نامناسبې لارې چارې.

پوښتنه: زه پوهېږم چې په مرستو کې د ځانگړو لگښتونو لکه د الکولو يا د تفریح د لگښتونو اجازه نه ورکول کېږي. آیا زه کولای شم چې دغه لگښت په «مختلف» لگښت کې واچوم تر څو په مالياتي راپور کې ښکاره نه شي؟

ځواب: نه، تاسې باید هیڅ داسې لگښت غلط تشریح نه کړئ تر څو له پاتې شوی بودیجې څخه تادیه شي یا بودیجې کې غیر مجاز توکي چارج کړئ. د دفتر له لوري لگول شوی غیر مجاز لگښت باید یوازې نامحدوده بودیجه کې ثبت شي.

پوښتنه: د مرستې د پای وخت نږدې دی او د پاتې بودیجې لگولو لپاره مې د کمپیوټر د سامان پیرېدني ستره غوښتنه ترلاسه کړه. آیا زه ددغه پیرېدني لپاره چې بشپړ لگول شوي مرستې راپور وسپارم لاسلیک کړم؟

ځواب: نه، تاسې باید د مرستې په پای کې سترې پیرېدني د دې لپاره چې له پاتې بودیجې څخه تادیه شي ترسره نه کړئ.

پوښتنه: هغه پروگرام چې زه ورسره کار کوم ۵۰ سلنه ښځو ته د رسیدو موخه لري. کاري ډله د کټه اخیستونکي په ډول ښځې ددې لپاره چې شمیر یې په راپور کې ښه ښکاره شي راجسټر کوي، خو په عمل کې موږ د پروگرام خدمتونه د هغوی ځواندانو ته وړاندې کوو، نه په نیغه توگه ذکر شوو ښځینه کټه اخیستونکو ته. زه څه کولای شم؟

ځواب: تاسې باید څرنګه چې د قانون «مرسته ترلاسه کړئ» برخې کې تشریح شوي اندېښنه شریکه کړئ.

د آی آر سي اړوند پالیسي او لارښود:

- د محرمیت پالیسي
- د مالي روڼتیا پالیسي
- د اداري ډالۍ غوښتنې او منلو پالیسي
- د ازادو معلوماتو پالیسي
- د آی آر سي د پروگرام لارښودونه، د فعالیت معیاري کرنلاري، او د وظایفو اړوند د لارښوونې نور اسناد
- د عرضه کونکو ځنځیر معیاري عملیاتي کرنلاري
- د تجهیزاتو او معلوماتو د اداره کولو پالیسي
- مالي لارښودونه

خپلو عرضه کونکو ته زموږ ژمنې

خپلو پېرېدنو ته د ښه ارزښت تر لاسه کولو لپاره د وړاندې کونکي ځنځير له لارې لور روښتيا ته اړتيا ده. موږ د عرضه کونکو ترمنځ ازاد او مناسب رقابت ته ژمن يو، يعنې د هغو عرضه کونکو څخه ملاتړ ته چې زموږ اخلاقي او مسؤلي کړنې په پام کې نيسي او د هغو کسانو له منځه وړلچې د درغلي او فساد له لارې د ګټه اخيستونکو لخوا ورکړل شوو مرستو څخه نامناسب عايد تر لاسه کول غواړي.

تاسې د آی آر سي کرنلاره هغه مهال نافذوئ چې:

- ✓ تدارکاتو کې هر ډول ريښتيني يا شکمن «د ګټو ټکر» افشا کول – يعنې دا يو داسې حالت دی چې شخصي ګټه د آی آر سي ګټو سره په ټکر کې کيږي.
- ✓ د پروګرامونو جوړولو او توکو پېرېدلو او خدمتونو کې غوره ارزښتونو ډاډمنول.
- ✓ د تدارکاتو پاليسي تعقيبول، د پېرېدنې غوښتنو، د بولي خبرتياوو، د بولي تحليل، قرارداد او عرضه کونکو غوره هڅې اړوند پاليسي په ګډون.
- ✓ په شرايطو برابر عرضه کونکو او د هغوی له استازو سره مناسب او مساوي چلند کول.
- ✓ عرضه کونکو سره د معلوماتو، قيمتونو، شرايطو او حالاتو اړوند سخت محرميت په پام کې نيول.
- ✓ د عرضه کونکو د بولي ردولو پر مهال بشپړه او واضح تشریح ورکول.
- ✓ د پېرېدنې اړوند غوښتنې، تاييد او تصديق د دندو تفکيک ساتل.
- ✓ د مرستو د غونډو پر مهال د تدارکاتو اړوند د هغو پاليسيو په اړه بحث کول چې د دولت يا سازمانې تمويلونکو لخوا جوړې شوي دي.
- ✓ هر هغه توکي، سافټ ويير يا ټکنالوژي چې د حکومت له لوري کنټرولېږي يا په هغه هيواد پورې تړلي وي چې صادرات او واردات يې کنټرولېږي، له پېرېدنې څخه وړاندې مشخص کول چې ايا د صادراتو لايسنس ته اړتيا شته يا محدوديتونه پرې پلي کيږي ګڼه.

تاسې بايد له لاندې مسايلو څخه ډډه وکړئ:

- ✗ د بولي په پروسه کې عرضه کونکو سره په غير مساوي ډول د معلوماتو شريکول.
- ✗ د يو عرضه کونکي محرم معلومات بل عرضه کونکي ته افشا کول.
- ✗ د هر ارزښت لرونکي څيز وړاندېز منل (ډالي، مرسته، ميلستيا، رشوت يا کميشن) چې نامناسب اغيز يا نامناسبه ګټه رامنځته کوي.
- ✗ هغه خراب يا بدیل توکي او خدمتونه منل چې ځانګړنو سره برابر نه وي.

تاسې بايد د لاندې مسايلو په اړه راپور ورکړئ:

- ▲ خوا نيونکي داوطلبی ځانګړنې، د بولي اسناد او د عرضه کونکو وړاندې وړتياوې.
- ▲ د عرضه کونکو ترمنځ د بولي تقلب، چل يا نورې نامناسبې کړنې.
- ▲ د عرضه کونکو ناکافي هڅه.
- ▲ د هغو ډلو سره معامله چې په ترهګريزو فعاليتونو، د ماشوم د کار استثمار، د بشري حقونو څخه سرغړونې، غير خوندي يا نامناسب کاري حالات، يا غير قانوني توليد، د وسلو په عرضه يا ترانسپورت کې ښکېل وي.
- ▲ د قراردادي لوري پر ځای د بل چا په نوم د تاديي د ورکړې غوښتنې.

پوښتنه: د آی آر سي يو بالقوه عرضه کوونکي زه د شپي ډوډی ته بللی يم. ایا زه تللی شم؟

ځواب: هو، د عرضه کوونکو څخه د میلستیا منل په لاندې شرایطو سره د منلو وړ دي: (1) په معقول ډول بی ځایه مصرف یا په ځانګړی ډول د یوی ځانګړی پرېکړی یا فعالیت د اغیزمنولو هڅی په توګه نه وي؛ (2) ډېر نه تکرارېږي (د بیلګی په توګه، په کال کی دوه ځلی څخه زیات نه وي)؛ (3) د احترام وړ ځایونو کی واقع کیږي؛ (4) کوم قانون نه ماتوي؛ (5) که چیري په عام ډول افشا شي، د آی آر سي اعتبار ته زیان نه رسوي.

پوښتنه: موږ د عرضه کوونکو د وړتیاو پروسې کی ګډون کړی خو موږ پلورونکو ته د سیمي کتنه هیږه کړي. زما همکار معلومات د فورمي له هغی برخه څخه چې سپارلی مو برابر کړي دي. زه باید څه وکړم؟

ځواب: د عرضه کوونکی اړوند اسنادو په اړه غلط معلومات د منلو وړ نه دي. تاسی باید هغه پروسې چې د قانون په «مرسته ترلاسه کړئ» برخه کی په ګوته شوي تعقیب کړئ.

پوښتنه: هغه توکي چې موږ له عرضه کوونکی څخه ترلاسه کړي د هغه توکو په پرتله چې موږ یی غوښتنه کړي ډېر ټیټ کیفیت لري. ددی کار لپاره کوم قانع کوونکی دلیل نشته، خو کوم چا باید ددی کار اجازه ورکړي وای. ایا زه باید پدی حالت سترګی پټی کړم؟

ځواب: نه، تاسی باید دغه اندېښنه څنګه چې د قانون په «مرسته ترلاسه کړئ» برخه کی تشریح شوي شریکه کړئ. په داسی حال کی چې توکی بنایي د معتبرو دلایلو له امله توپیر ولري، خو موږ هیڅکله د خرابو توکو سره د بدلولو اجازه نه ورکوو.

نورې مطالعې:

- د USAID عمومي مفتش دفتر خپرونه: د درغلی شاخصونه
- د USAID عمومي مفتش دفتر خپرونه: د درغلی مخنیوی او اطاعت – د منځنی ختیځ د بشردوستانه ناورین غبرګون لپاره جیبی لارښود

د آی آر سي اړوند پالیسي او لارښود:

- د مالی رویتیا پالیسي
- د سند ساتنې نړیواله اجباري پالیسي
- د تدارکاتو لارښودونه

خپلو همکارانو سره زموږ ژمنې

له سیمه ییزو، ملي او نړیوالو مدني ټولنو ادارو سره په شریکه او همداراز دولتي او شخصي سکتور ادارو سره کار کول د آی آر سي له اساسي موخو څخه دی. موږ اغیزمن شراکت پراختیا ورکولو ته ژمن یو تر څو آی آر سي وکولای شي خپل ستراتیژیک اهدافو ته ورسیري، او دغه کار د لا اغیزمنو، مسولانه او دوامداره مرستو سبب شي تر څو زموږ مرستي نورو ډېرو خلکو ته ورسیري.

د آی آر سي کرنلاره هغه وخت ستاسو لخوا تطبیق کیږي کله چې تاسي:

- ✓ پر مسولیت، رویتیا، احترام، مساوات او شمولیت ولاړ شراکت ته پراختیا ورکړئ.
- ✓ داسې همکاران انتخاب کړئ چې د مسولانه تطبیق وړتیا ولري او ډاډ رامنځته کړي چې هغوی د فعالیت ټاکلو شوو معیارونو د بشپړولو لپاره اړین ملاتړ ترلاسه کوي.
- ✓ همکارانو ته د هغه کار لپاره چې د پروگرام د پایلو ترلاسه کولو لپاره یې ترسره کوي بشپړ امتیاز ورکړئ.
- ✓ تر څوچې په مناسب ډول د تطبیق وړ وي، همکارانو څخه د خونديتوب او امنیتي خطرونو مخنیوی او کمولو کې ملاتړ وکړئ.
- ✓ په اجراتو کې پاکي، ازادې او احتراماته دوه اړخیزې اړیکې وساتئ.
- ✓ داسې مناسب اقدامات کول تر څو ډاډ رامنځته شي چې د آی آر سي بودیجه د نافذه قوانینو، د تمویلونکو شرایطو او آی آر سي معیارونو سره سمه کارول کیږي.
- ✓ که چیرې امکان ولري، سیمه ییز همکاران د آی آر سي د پروگرامونو په پلان جوړونه، ډیزاین کولو، تطبیق او بیاکتنه کې شامل کړئ.

تاسې باید له لاندې مسایلو څخه ډډه وکړئ:

- X د همکارانو ادارې او د هغوی له کارکوونکو څخه ځان لوړ گڼل او له هغوی سره په بې احترامۍ چلند کول.
- X همکارانو سره په اړیکه کې له قدرت څخه هر ډول ناوړه گټه اخیستنه.
- X د آی آر سي د کار په توگه د شریک د کار په اړه غلط معلومات ورکول.

تاسې باید د لاندې مسایلو په اړه راپور ورکړئ:

- ▲ د همکارانو سره اړیکه کې ریبټیني یا شکمن «د گټو ټکر».
- ▲ د همکارې ادارې اړوند فاسده یا تعصبي پرېکړه.
- ▲ په درغلی د همکارانو انتخاب.
- ▲ د همکارانو لخوا د مرستې یا سرچینو غلا یا بدلون.
- ▲ د همکار د فعالیت یا اغیزمنتوب نامناسبه یا کمزوري څارنه.

پوښتنه: د یوې همکارې ادارې مشر و غوښتل چې د اصلي رای گټونکی بودیجې کاپي وگوري یعنی د هغې بودیجې کاپي چې له هغې څخه دوی ته فرعي رای گټونکی په توگه بودیجه ورکول کيږي. ایا زه دا خبره شریکولی شم؟

ځواب: تاسې باید د آی آر سي مدیر چې تمویلونکو ته د آی آر سي د محرمت اداره کولو مسولیت لري یا د عمومي مشاور دفتر سره په دې اړه چې ایا دغه معلومات شریکول مجاز دي مشوره وکړئ.

نورې مطالعې:

- د ناورین او رولو کې نړیوال سره صلیب او سړې میاشت خوځښت او نورو غیر دولتي ادارو لپاره کړندود

د آی آر سي اړوند پالیسي او لارښود:

- د مالي روڼتیا پالیسي
- د آی آر سي نړیوال خونديتوب او امنیت پالیسي
- د گټه اخیستونکو له سرغړونې او ناوړه گټه اخیستنې څخه د خونديتوب پالیسي
- کارکوونکو لپاره د گټو ټکر پالیسي
- د ازادو معلوماتو پالیسي
- د شراکت فرعي رای مدیریت سیستم
- مالي لارښودونه

زمون اداري لپاره زمون ژمنتيا

آی آر سي د تمویلونکو مرستی د گټه اخیستونکو لپاره په بشري مرستو بدلوي. ددغه کار کولو لپاره باید آی آر سي باوري او اغیزمنه پاتي شي. مور باید د آی آر سي ملکیتونه خوندي او د اداري گټي ته لومړیتوب ورکړو.

د آی آر سي کرنلاره هغه وخت ستاسو لخوا تطبيق کيږي کله چې تاسي:

- ✓ د ریښتیني یا شکمن «د گټو ټکر» څخه مخنیوی وکړئ او په اړه یې خپل سرپرست ته خبر ورکړئ – دا هغه حالت دی کله چې پایلو کې شخصي گټي د آی آر سي گټو سره په ټکر کې واقع شي.
- ✓ د آی آر سي منابع په مسول او قانوني ډول وکاروئ او له غلا، درغلي، بې خایه کارونې، ناوړه گټه اخیستنې یا خطر (خپل خان یا نور په خطر کې اچولو پرته) څخه خوندي وساتئ.
- ✓ کره اسناد او سوانح وساتئ.
- ✓ مناسب کنترول وڅارئ او د پیرېدني اړوند د غوښتنې، تایید او تصدیق دندې تفکیک کړئ.
- ✓ د غیر معمول فعالیت لپاره د لګښت راپورونه، د پلورونکي تادیبه، د تنخواه ارقام او بودیجوي توپيرونه وڅارئ.
- ✓ محرم او د ملکیت معلومات له غیر مجاز لاس رسي او افشا کیدو څخه خوندي وساتئ.
- ✓ اسناد د اسنادو ساتلو پالیسي سره سم وساتئ یا له منځه یوسی.
- ✓ کله چې د آی آر سي مفتش یا څیړونکو د معلوماتو وړاندې کولو غوښتنه وکړي بشپړه همکاري ورسره وکړئ.

تاسي باید له لاندې مسایلو څخه ډډه وکړئ:

- ✗ د شخصي گټي لپاره د آی آر سي موقف یا معلوماتو کارول.
- ✗ بلې اداري ته کار کولو لپاره د آی آر سي وخت او ملکیت کارول.
- ✗ له افشا کولو پرته، هغو قراردادونو او گومانو کې برخه اخیستل چې په کې هغه کسان یا اداري ښکېلي وي چې ورسره له مسلکي کار سربرېره نوري اړیکي هم ولري.
- ✗ هر هغه ارزښت لرونکی څیز (د ډالۍ، مرستی، تفریح، رشوت یا کمیشن په ګډون) لټون، منل یا وړاندېز کول چې نامناسب اغیز یا گټه رامنځته کوي.
- ✗ اسناد او راپورونه غلطول (د رسیدونو، مهالوېشونو، گودامونو، مالي بیانيې، د پروگرام معلوماتو او نورو په ګډون).
- ✗ په نامناسب ډول د داخلي کنترول غلطول یا بهتره کول.
- ✗ غیر مجاز معلوماتي ټکنالوژي نرم یا کلک و افزارو کښته کول.
- ✗ هغه اسناد چې د یو فعال یا اټکل شوي تفتیش، څیړنې، محاکمې یا ادعا ځواب ویونکي وي له منځه وړل.
- ✗ د آی آر سي مفتش یا څیړونکو له لوري د معلوماتو غوښتنې ته غلط، بې لارې کوونکي او نیمګړي ځوابونه ورکول.

تاسي باید د لاندې مسایلو په اړه راپور ورکړئ:

- ▲ دوکه، غلا، بدې یا فساد.
- ▲ د آی آر سي د معلوماتي ټکنالوژي توکو څخه د شخصي گټې، سیاسي فعالیت، غیررضاکارانې اعلانونو یا نورو رضاکاری یا منع شوو فعالیتونو ترسره کولو لپاره کارول.
- ▲ هغه کرنې چې ښايي د آی آر سي محبوبیت له منځه یوسي او عام تصویر یې زیانمن کړي.

پوښتنه: زما د اخښي يا اوښي کمپني هغه خدمتونه وړاندې کوي چې آی آر سي يې د پيرېدلو تمه لري. ايا زه خپل اخښي ته ددغه فرصت په اړه ویلی شم؟

ځواب: که چيرې فرصت له وړاندې څخه په عام ډول اعلان شوی وي، نو بيا تاسې خپل اخښي ته پدې اړه ویلی شئ. خو بيا هم، تاسې بايد داسې څه ونه وایئ يا ونه کړئ چې داسې ښکاره شي چې تاسې خپل اخښي ته د يو بالقوه عرضه کوونکي په مقابل کې لومړيتوب ورکوئ. د مثال په ډول، تاسې بايد له دوی سره د آی آر سي ځانگړي فرصت اړوند ځانگړي معلومات شريک نه کړئ. په پای کې، تاسې بايد د تدارکاتو ځانگړي ته خپل خپلوان افشا کړئ، او پدې حالت کې تاسو ددغه فرصت اړوند پرېکړې کې برخه نه شئ اخیستلی.

پوښتنه: زه څنگه پوه شم چې يو څيز «محرم معلومات» لري او له اجازې پرته نه شي افشا کيدلای؟

ځواب: محرمیت ډېر ځلی د هرې قضیې پر بنسټ مشخص کیږي. محتاط واوسئ او فکر وکړئ چې د آی آر سي ټول معلومات اختصاصي دي. ټول محرم معلومات د «محرم» نښه نه لري. که چيرې د کوم ځانگړي سند په اړه ډاډه نه یاست، له هر ډول افشا کولو وړاندې له خپل مدیر یا عمومي مشاور دفتر څخه لارښوونه ترلاسه کړئ.

د آی آر سي اړوند پالیسي او لارښود:

- د کارکوونکو لپاره د گټو ټکر پالیسي
- د مالی روڼتیا پالیسي
- د محرمیت پالیسي
- د معلوماتي ټکنالوژۍ د منلو وړ کارولو پالیسي
- د سند ساتنې نړیواله اجباري پالیسي
- د رسنیو او ټولنیزو رسنیو پالیسي او لارښوونې
- د معلوماتي ټکنالوژۍ نورې پالیسي چې د معلوماتي ټکنالوژۍ د تجهیزاتو او معلوماتو د خونديتوب اړوند دي
- د لابي کولو په اړه د USP لارښوونه

ټولني ته زموږ ژمني

آی آر سي د يو مسوليت پيژندونکی نړيوال وگړي په توگه ژمنه ده. له حکومتونو، تنظيموونکو، رسنيو او سيمه یيزو ټولنو سره زموږ اړيکي بايد د ريښتینولي، باور او عدالت پر بنسټ وي. موږ د قانون له مشروع حاکمیت څخه ملاتړ کوو او په هغو هیوادونو او ټولنو کې چې موږ کار کوو د لوړو اخلاقي معیارونو د پرمختگ لپاره به تر خپلي وسي هڅه وکړو.

د آی آر سي کړنلاره هغه وخت ستاسو لخوا تطبيق کيږي کله چې تاسي:

- ✓ د بسپنه کونکو، رسنيو، مفتشينو، تنظيموونکو ادارو او څيړونکو سره د اړيکي پر مهال ريښتيني واوسئ او بشپړ معلومات وړاندې کړئ.
- ✓ زموږ په کار کې داسې ستر نوښتونه رامنځته کړئ تر څو بي خايه شوو خلکو لپاره د خونديتوب، ثبات او له ټولني سره د يو خای کيدو زمينه برابره شي.
- ✓ هر هغه منفي اغيز چې زموږ د فعاليتونو له امله پيښ شوی وي کمول او له منځه وړل.
- ✓ کله چې ټولنيزو رسنيو کې خان د آی آر سي غړی په توگه معرفي کوئ نو ډاډه واوسئ چې ستاسي فعاليتونه له هغو معيارونو سره برابر دي چې په دغه قانون کې راغلي دي.
- ✓ کله چې له داسې هیوادونو سره مخ یاست چې له اقتصادي بندیزونو يا د پريکون غوښتنې سره مخ دي، پداسې حالت کې د عمومي مشاور دفتر لارښوونې ترلاسه کړئ.
- ✓ د ټولو رسنيو سره د اړيکي، ځوابونو، مرکي او د عامه ملاتړ پوښتنو لپاره د نړيوالو اړيکو څخه لارښوونې ترلاسه کړئ.
- ✓ د لابي ټولو فعاليتونو لپاره د ملاتړ يا حمايت څانگي څخه لارښوونې ترلاسه کړئ.

تاسي بايد له لاندې مسایلو څخه ډډه وکړئ:

- ✗ کوم کس ته (د دولتي کارکوونکي په گډون) د دې لپاره چې پرېکړه اغيزمنه کړي يا نامناسبه گټه خوندي کړي ارزښت لرونکی څيز ورکول يا ترې ترلاسه کول.
- ✗ دولتي ادارو له لوري د معلوماتو قانوني غوښتنې ته په ځواب کې غلط، کوونکی او نيمگړي معلومات ورکول.
- ✗ په همکارانو باندې د سياسي يا خيري مرستو لپاره فشار راوړل.
- ✗ د ملاتړ يا حمايت څانگي گډون پرته د آی آر سي په استازيتوب د مقننه فعاليت يا په کوم سياسي کمپاين کې د گډون لپاره لابي کول.
- ✗ هغه اړيکي چې د آی آر سي کار ترسره کولو کې زموږ بي پرېتوب (يا بي پرې ښکارېدلو) ته زیان رسوي يا د آی آر سي شهرت زیانمنولی شي.

تاسي بايد د لاندې مسایلو په اړه راپور ورکړئ:

- ▲ له يو نامناسب پرېکون سره د همکارۍ غوښتنه.
- ▲ هغه حالت چې روغتيا، خونديتوب يا چاپيريال په خطر کې اچوي.

پوښتنه: د ګمرک یو کارکوونکي راته وویل چې زموږ د کمپیوټرونو تصفیه به شپږ اونۍ وخت ونیسي. هغه همداراز یادونه وکړه چې که چیرې موږ له هغه سره لږه مالي «مرسته» وکړو، دغه پروسه چټکه کیدلای شي. موږ دغو کمپیوټرونو ته سخته اړتیا لرو او هغه یوازې لږ مقدار پیسې غواړي. ایا زه پیسې ورکولای شم؟

ځواب: یقیناً نه. یوازې په هغه حالت کې چې د حکومت لوري د غوښتل شوو پیسو اجازه واوسي، یا د حکومت له لوري تولیدي او په قانوني ډول د پروسې چټکولو لپاره شفاف فیس وي. دغه ډول غوښتنه د منع شوي تادیبي یو مثال دی. آی آر سي به په هیڅ داسې نامناسب عمل کې برخه وانخلي، حتی که چیرې دا په دې معنی وي چې زموږ فعالیت ورو کيږي او په پایلو منفي اغیز کوي.

پوښتنه: یو سیمه ییز سیاستوال چې په داسې پالیسیو چې آی آر سي ته یې ګټه رسیږي باور لري انتخاباتو کې ګډون وکړي. ایا موږ د هغې د کمپاین لپاره پاتې ورکولای شو او خپل فوتوکاپي ماشین د پاتو چاپولو لپاره کارولی شو؟

ځواب: نه، د سیاسي موخو لپاره د آی آر سي د وخت، تجهیزاتو او ملکیت د کارولو اجازه نشته.

پوښتنه: ما په ټولنیزو رسنیو کې یو پوست ولید چې ادعا کوي چې آی آر سي په قصدي توګه د یوه خانګري قوم پر وړاندې تعصب کوي. ایا دا سمه ده چې زه دغه معلومات اصلاح کړم؟

ځواب: تاسې اړ نه یاست چې د آی آر سي په استازیتوب په ټولنیزو بحثونو کې ښکیل شئ. تاسې باید ستونزه خپل مدیر یا د آی آر سي د ارتباطاتو ټیم سره چې د ستونزې د حل لپاره به غوره حل لاره مشخصه کړي راپور ورکړئ.

د آی آر سي اړوند پالیسي او لارښود:

- د بدو ضد پالیسي
- د پیسو وینځلو ضد پالیسي
- د مالی روڼتیا پالیسي
- اقتصادي بندیزونه او ترهګري څخه د اطاعت ضد پالیسي
- د صادراتو د کنټرول پالیسي
- د پرېکون ضد پالیسي
- د چاپیریال پالیسي
- د تدارکاتو لارښودونه

مرسته ترلاسه کول

دغه برخه د آی آر سي له لاري د کړندود مناسب پلي کيدو لپاره شته سرچيني تشریح کوي.

اخلاقي ستونزي څنگه په گوته کړو؟

د پرېکړې نيولو يا د يوه عمل د بهير د تعقيبولو څخه وړاندې، له ځانه د لاندې پوښتنو پوښتنو سره د هغې بالقوه لرونکي اخلاقي اړخونه په پام کې ونيسئ:

- ايا دغه پرېکړه يا اقدام د آی آر سي د قانون متن او مفهوم او بهرنيو ژمنو سره مطابقت لري؟
- څوک ښايي له دغې پرېکړې څخه اغيزمن شي؟
- ايا اضافي مشورې او تخصص به مرسته وکړي؟
- که دغه پرېکړه عامه شوی وي، ايا زه به يې همکارانو او ځيرونکو ته په تشریح کولو کې د ارامي احساس وکړم؟
- ايا زما قضاوت يې طرفه دی، يا زه په پايله کې کومه شخصي گټه لرم چې ما کم هدفه معرفي کوي؟

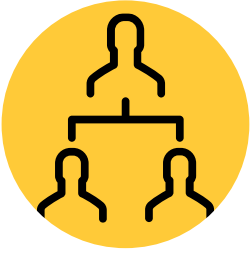
د غږ پورته کولو لپاره ستاسې دنده:

د ناسمو کارونو تر ټولو زيات خواشينوونکي اړخ دا دی چې خلک ورته له بل نظره وگوري. ستاسې په دندې د پلي کيدونکو اخلاقي او قانوني مسوليتونو سربيره، له تاسې د غږ پورته کولو تمه کيږي که چيرې:

- تاسې کله چې ديو مناسب عمل بهير څخه ډاډه نه ياست او مشورې ته اړتيا لرئ.
- ځانگړي اقدامات او پرېکړې تاسې نارامه کوي.
- تاسې پوهيږئ يا شکمن ياست چې لاندیني کسان به، د آی آر سي کار اړوند غير قانوني يا غير اخلاقي فعاليت کې ښکېل شوي يا به ښکېل شي:
- د آی آر سي مديران، کارکوونکي، تشويقي کارکوونکي يا رضاکاران
- عرضه کوونکي
- همکاران يا دوهم لاس قرارداديان
- استازي، مشاورين يا منځگري چې د آی آر سي په استازيتوب کار کوي.

د اندېښنو شريکولو لاری چاری:

آی آر سي د هغو کارکوونکو لپاره چې د مشورې په لټه کې دي او د اندېښني اړوند راپور ورکول غواړي يو شمير لاری چاری لري. تاسي باید هغه لار چې تاسي په کې د ارامۍ احساس کوئ انتخاب کړئ، خو پام مو وي چې ستاسي همکاران چې دغه حالت ته تر ټولو نژدې دي – ستاسي سرپرست يا سيمه یيز مدیریت – د مرستې لپاره تر ټولو غوره ادرس دی. شته سرچینې، چې د «نمونوی ستونزې» شرایطو کې لیست شوي په کې لاندې ټکي شامل دي:

د ستونزو نمونې

هغه سرچینې چې باید په پام کې ونیول شي

د سیمه یيز فعالیت ستونزې	څارونکی/ سیمه یيز مدیران
د سیمه یيز فعالیت ستونزې	څارونکی/ سیمه یيز مدیران
د کاري ساحې مخالفتونه (وظیفوي گمارنې، د کرنو ارزونه، مزد، گټې، له څارونکي يا همکارانو سره مخالفت)	بشري سرچینې
د آی آر سي کارکوونکو او سرچینو خونديتوب	امنیت
مالیاتي راپور ورکول، محاسبه، د مالیاتو راپور ورکول، دوسې او اسناد	مالیات
بودیجه لورول يا د تمویلونکي يا د بلاعوضه مرستې له شرایطو سره مطابقت	د جایزې مدیریت واحد
تدارکاتي يا د عرضی خنځیر ستونزې	د عرضی نړیوال خنځیر
قانوني مسایل يا د پالیسي تفسیر	د عمومي مشاور دفتر
د کړندود ستونزې چې پورته واضح شوي ندی، يا هغه مسایل چې له ابتدایي مشورو وروسته نه دي حل شوي	د اخلاقو او اطاعت واحد

په یاد ولرئ که چېرې تر لاسه شوي اندېښنه د آی آر سي د کړندود یوه بالقوه سرغړونه څرگندوي، دا د ټولو سرچینو مسؤلیت دی چې د اخلاقو او اطاعت له څانگې سره اړیکه ونیسي.

څرخه انديښنې شريکه گرو

ايا تاسو له خپل سرپرست يا سيمه ييز مدير سره د خپلو اندېښنو اړوند د شريک کولو پر مهال د ارامي احساس کوئ؟

هو

خپل څارونکی يا سيمه ييز مدير سره خبرې وکړئ

نه

ايا له کوم بل سيمه ييز يا ساحوي مدير سره خبرې کولای شئ؟

هو

بل مدير سره خبرې وکړئ

نه

ايا تاسې د حمايو اړوند څانگې سره اړيکه نيولی شئ (لکه، د بشري سرچينو څانگې، د امنيت څانگې، مالي څانگې، د عمومي مشاور دفتر او داسې نورو سره)؟

هو

حمایوی څانگې سره اړيکه ونیسئ

نه

ولېږئ يا د اخلاقو او اطاعت کرښې څخه کټه واخلي integrity@rescue.org ته برېښنالیک

هو

راتلونکې پاڼه وگورئ

د اخلاقو او اطاعت کرښه

تاسې د اخلاقو او اطاعت کرښې سره هغه مهال اړیکه نیولی شئ کله چې:

● د اړیکې بلې لارې کارولو کې د نارامۍ احساس وکړئ.

● نورې لارې اغیزمن نه وي او ځواب ور نکړي.

● غواړئ نوم څرگندولو پرته د خپلو اندېښنو په اړه راپور ورکړئ.

د هات لاین کرښه د اخلاقو مرکز یا (EthicsPoint) له لوري اداره کیږي، کوم چې یو خپلواک درېیم طرف دی چې د تیلیفون شمیرې او د کمپیوټر IP ادرسونه نه پیژني. دغه کرښه د ورځې 24 ساعته، د اونۍ اوه ورځې، په بیلابیلو ژبو د لاسرسي وړ ده. دغې کرښې ته هر هغه کس چې آی آر سي کې ښکېل وي زنگ و هلی شي (د کارکوونکو، گټه اخیستونکو، عرضه کوونکو او همکارانو په ګډون).

که چیرې تاسې د تیلیفون انتخاب وکاروئ، د اخلاقو مرکز یا (EthicsPoint) څخه یو روزل شوی متخصص به ستاسې د پوښتنو او اندېښنو مفصل لنډیز جوړ کړي. تفصیلات به د نورو ځوابونو لپاره د آی آر سي د اخلاقو او اطاعت څانګې ته واستول شي.

د اخلاقي مرکز سره د تیلیفون له لاري يا په آنلاین ډول اړیکه نیولی شئ:

تیلیفون

د امریکا له متحده ایالاتو څخه بهر

+1 (503) 352-8177

(اړیکې ټولونکی)

د امریکا متحده ایالاتو دننه:

(866) 654-6461

آنلاین

irc.ethicspoint.com

څخه لیدنه وکړئ

او لارښوونې تعقیبې کړئ

نابېژندګلوی او محرمیت

له تاسې څخه غوښتنه کیږي چې د اندېښنې شریکولو پر مهال خپل نوم واخلئ. پدې کار سره هغه کسان چې ستاسې اندېښنې ته ځواب وایي له تاسې سره که چیرې اندېښنې ته د کتنې پر مهال اضافي معلوماتو ته اړتیا وي اړیکه نیولی شي. ستاسې نوم اخیستل به مور سره ددغه ډاډ په رامنځته کولو کې هم مرسته وکړي چې تاسې د ښه نیت له مخې نه د غچ اخیستلو له مخې دغه راپور ورکوئ. (که چیرې د قانون له مخې ستاسو د نوم افشاء کولو ته اړتیا وي نو په داسې حالت کې ښایي ځانګړې شرایط و اوسي او یا ښایي دغه کار د بشپړې څیړنې او ستاسې اندېښنې ته د ځواب ویلو لپاره اړین وي.)

که چیرې تاسې د هات لاین کرښې یا د اړیکې شمیرې کارولو پر مهال ځان معرفي کول انتخاب کړل، آی آر سي به هڅه وکړي چې ستاسې معلومات محرم وساتي، یوازې له هغو کسانو سره د اړتیا پر بنسټ دغه معلومات شریک کړي چې په نیغه توګه ستاسې راپور شوي ستونزه څاری.

که چیرې له نوم څرګندولو پرته راپور ورکوئ، پداسې حالت کې د مفصلو معلوماتو ورکول اړین دي. اخلاقي مرکز (EthicsPoint) به تاسې ته د قضیې یوه شمیره وټاکي او تاسې باید په دوامداره توګه د څیړونکي ډلې له لوري اضافي معلوماتو غوښتنې ته د ځواب ویلو لپاره وپېژانه وګورئ. هغه قضیې چې د څیړنې تعقیب لپاره کافي معلومات ونلري ښایي وتړل شي.

آی آر سي پوهیږي چې خلک غواړي چې له نوم اخیستلو پرته اندېښنې شریکي کړي، خو هات لاین کرښه یا د اړیکې شمیره په غلط نیت مه کاروئ (مثلاً، پټو لاملونو لپاره جعلی شکایت کول). په بد نیت له نوم څرګندولو پرته راپور ورکول د هات لاین کرښې روښتیا کمزوری کوي.

د غچ ضد پالیسي

آی آر سي د هر چا پر وړاندې، چې په ښه نیت داندېښنې په اړه راپور ورکوي یا یوې څیړنې کې گډون کوي، حتی که ادعا په پای کې ثابت نه شي، غچ نه شي زغملای.

د موقف او واک نه په پام کې نیولو پرته، هر هغه څوک د چا پر وړاندې چې اخلاقي یا د اطاعت اړوند اندېښنه یې شریکه کړې د غچ اخیستلو نیت وکړی له تادیبې عمل سره به مخ شي، او ښایي له دندې گوښه شي. که احساس کوئ له غچ سره مخ شوي یاست، د مرستې لپاره باید هات لاین کرښی سره اړیکه ټینګه کړئ.

د آی آر سي ټول مدیران او کارکوونکي باید پخپله د سرغړونې اړوند راپور ورکړي او ځانگړو شرایطو ته په کتو سره، په خپله راپور ورکولو ته د انضباطي مقیاسونو په ارزونې کې د لری کونکي فکتور په نظر کتل کيږي.

ځواب وینه

آی آر سي ټولې اندېښنې جدي نیسي او د انتخاب په پام کې نیولو پرته په ټولو عمل کوي. د خلکو محرمیت ته په درناوي سره چې کیدای شي ستاسې راپور له امله اغیزمن شوی وي، آی آر سي تاسې ته د څیړنې تفصیلي پایلو وړاندې کولو اجازه درکوي، یا تاسې ته وایي چې په ځواب کې کوم اقدامات ترسره شول. دامکان په صورت کې، مور به تاسې ته د حالاتو اړوند نوي معلومات درکوو ترڅو تاسې پوه شئ چې ستاسې اړونده اندېښنې اړین غبرگون ترلاسه کوي. د لوړمدیریت غړي او د آی آر سي د مدیرانو بورډ د تفتیش کمیټه هم د قضیو پرېکړې ځاري.

پوښتنه: زه ډاډه یم چې ما د آی آر سي کرنلاري سرغړونه ولیده، خو زه بشپړ مطمین نه یم. زه د هغه څه اړوند چې کیدای شي غلط ثابت شي نه غواړم راپور ورکړم. زه باید څه وکړم؟

ځواب: تاسې باید د خپلې اندېښنې اړوند له ځنډ پرته حتی که چیرې ټول حقایق موجود هم نه وي راپور ورکړئ ترڅو مناسب کارکوونکي ستونزې ته په کتو سره څرگنده کړي چې ایا سرغړونه شوی او کنه. تر هغې چې تاسې په معقول ډول باور لرئ چې سرغړونه واقع شوی، دا پدې معنی ده چې تاسې په ښه نیت راپور ورکوئ او تاسې صحیح کار کوئ.

پوښتنې او
ځوابونه

تطبيق

هر څوک چې د آی آر سي قانون يا نافذه پاليسيو څخه سرغړونه وکړي، د موقف او مودې په پام کې نيولو پرته به د منفک کيدو په شمول له تاديبي اقدام سره مخ شي. د چلند څولاندی مثالونه دي چې د تاديبي اقداماتو لامل کيدای شي:

- قانون څخه سرغړونه
- نورو ته د قانون څخه د سرغړونې لارښوونه يا هڅونه
- د قانون ښکاره يا شکمنې سرغړونې اړوند راپور کې پاتې راتل
- تفتيش يا څيړنې کې مداخله
- د تفتيش يا څيړنې پر مهال همکاري نه کول او دروغ ويل
- نورو څخه د اندېښنې شريکولو له امله غچ اخيستل

دقوانينو او مقرراتو څخه د سرغړونه په صورت کې، ستاسې، ستاسې همکارانو، د آی آر سي د همکارانو يا عرضه کوونکو په خلاف د قانوني اقدام لامل کيدلی شي.

- جرمانه
- تعليق
- مخنيوی
- زندان

هغه کسان چې د آی آر سي په استازيتوب کار کوي، هغه بيانیه چې په ډاگه کوی هغوی په دغه قانون پوهيږي او منی، بايد لاسليک وکړی. هر څوک چې له آی آر سي سره کار پيلوي بايد دغه بيانیه لاسليک کړي، او له دی وروسته که چيرې په قانون کې راغلي وی بايد هر کال دغه عمل تکرار شي.

نړيوال مركزي دفتر

122 East 42nd Street
نيويارک، نيويارک 10168-1289
د امریکا متحده ایالات
تلفون: +1 212 551 3000
فکس: +1 212 551 3179